

Kopia
Enligt förteckning
sista sidan

Riksantikvarieämbetet och
Statens historiska museer

k. 1996 -11- 26

Dnr.....

Byggnadsminnesförklaring (BM) av fastigheten Remmaren
15, Nygatan 16 i Visby

BESLUT

Länsstyrelsen i Gotlands län

96 -10- 3 0

Overklagande har ej skett
inom föreskriven tid.

Eva Jacobsson
Eva Jacobsson
Registrator

Fastigheten Remmaren 15 ingår som en värdefull del av bebyggelsemiljön i 1700-talsstadsdelen Norderklint (Klinten) i Visby. Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket lag (1988:950) om kulturminnen mm denna fastighet för byggnadsminne (BM).

BM-förklaringen av ovan angivna fastighet skall omfatta bostadshuset samt den tillhörande tomten enligt bifogade karta.

ALLMÄN BESKRIVNING

Visby innerstad har bevarat en struktur och bebyggelse från medeltid och alla därpå följande århundraden.

Medeltida stenbebyggelse bevaras i en koncentration och omfattning som saknar motstycke i landet och Norden i övrigt. Vidare finns landets största och mest koncentrerade skiftesverksbebyggelse från 17- och 1800-talen, vars karaktär ännu präglar hela stadsdelar. I staden finns även annan 16-1900-talsbebyggelse, samlad eller som enskilda representanter, med höga kulturhistoriska värden. Byggnaderna och miljöerna visar för regionen sällsynta byggnadstekniker, viktiga lokalhistoriska skeenden m m.

Den sammansatta bebyggelsemiljön, speglade gångna tiders byggnadsskick, gör innerstaden till ett synnerligen märkligt bebyggelseområde. Inom detta område kan urskiljas de skilda utvecklingsfaserna samt delområden.

BYGGNADSBESKRIVNING

Bebyggelsen på Klinten uppkom framför allt på 1700-talet med bostadskvarter för stadens mindre bemedlade befolkning, arbetskarlar, sjömän, pigor och änkor. Området reglerades omkring år 1760 och därefter.

Det nuvarande kvarteret Remmaren utgör tillsammans med kvarteren Låset och Östermur den tidigare Biskopsåkeren, som avstyckades och infästes år 1782. Därefter bebyggdes tomterna med den låga trähusbebyggelse i skiftesverk som ännu, om än ofta i ombyggt skick, dominerar området.

Fastigheten Remmaren 15 är bebyggd med ett bostadshus uppfört som en enkelstuga i skiftesverk. Huset har källare under norra delen, inredd vind samt en nyare, liten inpanelad tillbyggnad i hålsten mot gården. Taket är täckt med papp, lagt i horisontella våder. Mot gatan finns en pappklädd fotränna. Mot gården finns en hög, putsad skorsten.

Gatufasaden bevarar ett äldre utseende med stommen synlig, synliga riändar och bulfälten inklädda med äldre, stående svarttjärad panel. Entrén ligger nästan mitt på fasaden, så att exteriören efterliknar en parstuga. Ytterdörrarna är äldre eller ursprungliga med liggande, profilerad panel och äldre smide. På var sida om dörren finns ett fönster, varav det norra köksfönstret är mindre. Snickerierna är utbytta mot kopplade fönster i sen tid, med spröjsindelning lika de föregående. Dörrar och fönster är rödmålade, de profilerade fodren är blå. Gårdsfasadernas bulfält är putsade med kalkcementputs och vitfärgade samt försedda med endast ett fönster på södra gaveln. Hännstuckor och syllar är synliga. Gavelspetsarna är inpanelade med stående, svarttjärade bräder.

Interiört bevaras bottenvåningens planlösning med en minimal farstu, som inkräktar något på det södra rummets golvyta. I norr finns ett avlångt kök, ursprungligen avdelat till en kammare mot gatan samt ett kök baktill. I köket bevaras spiskomplexet med järnspis, bakugnslucka, kupa samt ursprunglig rökgång. Bakugnen har ursprungligen skjutit ut på baksidan, men är obrukbar sedan den kapats för att vinna plats för badrum i tillbyggnaden. Interiört bevaras också tre dörrar med ursprungliga smidesbeslag.

Mot gatan finns ett plank av stående bräder med gångport, inkörsport och figursågat krön.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angiven byggnad får inte rivas. Bulhuset får inte till sitt yttre byggas om eller till. Inga för-

ändringar får heller ske vad gäller, tak- och fasadmaterial eller övrig exteriör utformning.

2. I byggnadens (bulhusets) inre får inte göras ingrepp i eller förändringar av stomme och rumsindelning, bärande konstruktioner och bjälklag, skorstensstock och takstol.

3. I byggnadens inre får heller inte göras ingrepp i eller ändring av fast inredning som eldstad och innerdörrar.

4. Byggnaden skall underhållas så den inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella och till byggnaden anpassade material och metoder användas. Utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

5. Den tillhörande tomten skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte försvansas. Eventuella ändringar såsom annan markbeläggning, uppsättning av anordningar som antenner, räcken, skärmtak, altaner, markiser, lampor mm skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Planket mot gatan med port ingår i BM och får endast ändras i samråd med länsstyrelsen.

FRAMTIDA ÅTGÄRDER

Före underhåll eller restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen.

Till beslutet bifogas länsstyrelsens förslag till riktlinjer för framtida upprustningsarbeten.

Även för BM prövas bygglovpliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

ÖVRIGT

Fastighetsägaren har förbehållit sig rätten och möjligheten att till huvudbyggnaden föga en tillbyggnad (bygglovplikt) mot gården, med utnyttjande av farstutillbyggnaden (ej BM) eller en likvärdig ersättning till denna som länk mellan bulhuset (BM) och eventuell tillbyggnad.

Lydelsen i detta beslut har ändrats något jämfört med tidigare föreslagen lydelse. Ändringarna är av redaktionell karaktär, sakinnehållet är dock detsamma.

EV ÄNDRING AV BM

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot de meddelade skyddsföreskrifterna anses nödvändig av särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 kap 14§ lag om kulturminnen mm meddela tillstånd härtill.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap 1§ lag om kulturminnen mm tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

BESLUTANDE MM

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Thorsten Andersson.

Föredragande har varit länsantikvarie Marita Jonsson.

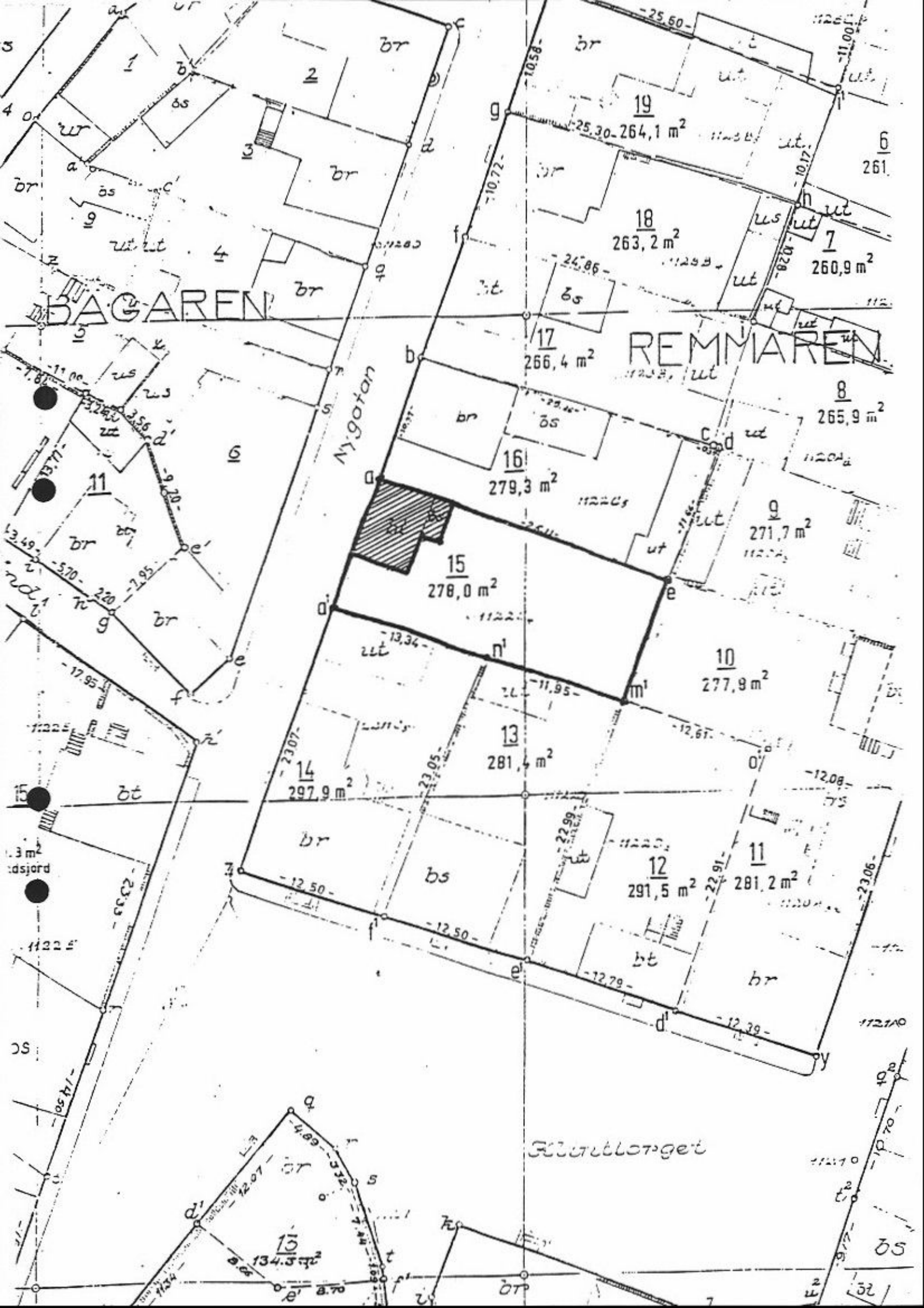
I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessorn Nils Strehlenert.

Thorsten Andersson

Marita Jonsson

Kopia
RAÄ
Byggnadsnämnden
Gotlands Fornsal
Kultur- och fritidsnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut
RAÄ
Lantmäterimyndigheten
Gotlands Fornsal
Byggnadsnämnden
Planenheten
Länsantikvarien

RIKTLINJER FÖR FRAMTIDA UPPRUSTNINGSPÅRBEJTNEN (Förslag)

TAK:

Vid omläggning av papptaket (se Riksantikvarieämbetets skrift om renovering m m av äldre papptak), föreslås läggning med listtäckning och vertikala våder på traditionellt sätt. Potränna föreslås utföras i trä, och pappkläs.

Underliggande panel behålls så långt möjligt (består av återanvända takbrädor, falor).

För tillbyggnaden kan även tänkas falsad, galvaniserad plåt som läggs traditionellt med skivtäckning.

GAVLAR:

Gavelspetsarna har tidigare varit pappklädda, vilket kan återställas. Troligen har panelbrädorna dock redan ursprungligen varit synliga och tjärstrukna som nu, varför nuvarande utseende föreslås bibehållas. Södra gavelspetsen har utbytta brädor, vars skarvar kan täckas med enkla locklister på något varierande avstånd. Droppblecket i plåt på samma gavel föreslås skrapas från rost, mönjas och målas svart med linoljefärg.

PLÅT:

Mot gatan bör det finnas två stuprör vid hushörnen, utförda på traditionellt vis, med falsade, skarpa vinklar och i galvaniserad plåt. Hängrännan mot gården kan rostskrapas, mönjas och målas svart med linoljefärg (ev utbyte om den har tjänat ut) Eventuellt kan rännan kompletteras med ett liknande stuprör vid sydöstra husknuten.

FASADER:

Tjärstrykning av trävirke bör utföras med traditionell, dalbränd stubbtjära, gärna gotländsk (köps via hembygdsföreningar eller liknande.)

Vid framtida omputsning av gårdsfasaderna bör ren kalkbruk och ren kalkfärg användas. Kalkcementbruk kan vara för tätt och hålla kvar fukt i stommen med rötskador som följd.

SNICKERIER:

Vid framtida underhållsmålning bör snickerierna skrapas noggrant (ytterdörren bör just skrapas, inte slipas) och målas omsorgsfullt med ren linoljefärg, helst platsblandad. Kulörer bör brytas med traditionella torrpigment.

Vid framtida utbytesbehov av fönster, kan södra vindsfönstret ersättas med ett nytt fönster med mittpost, utåtgående bågar och i övrigt utformat på traditionellt sätt.

Ytterdörren är ursprunglig eller från 1800-talet och bör bevaras, inklusive detaljer som lås, gångjärn m m. Eventuella behov av åtgärder för tätning, restaurering och för att uppnå inbrottssäkerhet diskuteras med länsstyrelsen. Eventuella dåliga delar av foder, tröskel m m lagas med ilusning av kärnvirke.

PLANKET MOT GATAN:

Planket har ett något förenklat krön, jämfört med tidigare (enligt äldre foto) krönet kan ändras och förses med figursågat sågtandssnitt, tak m m enligt tidigare.

(Observera att ändring som strider mot BM:s skyddsföreskrifter kräver länsstyrelsens tillstånd. Bygglovpiktiga åtgärder provas i kommunens byggnadsnämnd.)